بسم الله الرحمن الرحیم

درسنامه درس دهم:
تمدن جدید و مسئولیت ما

❊تمدن‌های بزرگ اروپا:

۱. تمدن اول قبل از میلاد مسیح در یونان باستان شکل گرفت و در روم باستان ادامه یافت.(قرن‌های ششم تا چهارم قبل از میلاد)

۲. تمدن دوم با گسترش مسیحیت و آغاز حاکمیت کلیسا شروع شد.(قرن چهارم میلادی تا قرن پانزدهم و شانزدهم)

۳. تمدن سوم با افول قدرت کلیسا شروع شد و همچنان ادامه دارد.

❊اثرات آشنایی با نقاط قوت و ضعف تمدن جدید(تمدن سوم):

۱. ارتباط ما مسلمانان با تمدن جدید و تأثیرپذیری و تأثیرگذاری برآن. (آگاهی بیشتر = تأثیرگذاری بیشتر)

۲. بهره‌گیری از نقاط قوت این تمدن و برنامه ریزی درست و عبرت‌گیری از ضعف‌ها و آسیب‌های آن.

❊زمینه‌های پیدایش تمدن جدید غرب:

۱. کلیسا و تعالیم تحریف شده

❊ اثرات تمدن دوم اروپا: (تمدن دورهٔ قرون وسطی):

۱. اعتقاد مردم بت‌پرست اروپا به یک دین الهی.
۲. از بین رفتن بت‌ها و بتخانه‌ها.
۳. حاکم شدن اتحاد و یکپارچگی در اروپا.
۴. ساخت بناهای باشکوه مذهبی.
۵. نگارش کتابهایی در اخلاق، معنویت و فرهنگ.
۶. پیدایش آثار هنری بزرگ.

❊ اعتقادات نادرست مسیحیت:

۱. گناهکار بودن فرزند آدم همراه با تولدش بدلیل گناه آدم در بهشت اولیه.
۲. اعتراف به گناه در حضور کشیش و آمرزیده شدن آن.
۳. ازدواج مسیحی و عدم امکان جدایی زن و شوهر- حق ازدواج نداشتن کشیش‌ها
۴. ضرورت پذیرش عقاید رهبران کلیسا دربارهٔ هر موضوعی و کفر بودن مخالفت با آن.

۲. بهره‌گیری از تجربیات سایر تمدن‌ها

* اثرات بهره‌گیری تمدن جدید از تجربیات تمدن اسلامی:
۱. ترجمه کتاب‌های دانشمندان مسلمان
۲. افزایش علاقه به پژوهش، آزمایش و تجربه
۳. انتقاد از رهبری کلیسا
۴. مورد توجه واقع شدن حقوق و قانون
۵. توجه به خردورزی

* آثار و پیامدهای مثبت تمدن جدید در حوزهٔ علم:

۱. رشد سریع علم:

* عوامل تحول زندگی در جهان امروز:
۱. اختراع صنعت چاپ
۲. کشف الکتریسیته
۳. ساخت ماشین
۴. اختراع وسایل ارتباطی

۲. توانایی بهره‌مندی بیشتر از طبیعت:

علم و تکنولوژی سبب شد(علت) انسان بتواند در طبیعت تصرف فوق العاده کند و تغییراتی در آن بوجود آورد.(معلول)

* آثار علم و تکنولوژی:
  ۱. بیرون کشیدن نفت از اعماق زمین
  ۲. استخراج معادن
  ۳. شکافتن کوه‌ها برای ساخت تونل
  ۴. دستکاری ژنتیکی گیاهان
  ۵. مهار آب با ساخت سدهای بزرگ

* آثار منفی تمدن جدید در حوزهٔ علم:

۱. مصرف زدگی:

ایجاد جاذبهٔ تبلیغات در مردم(علت) = پیدایش نیازهای کاذب، تنوع طلبی، مصرف‌گرایی(معلول)

۲. نابودی طبیعت:

افزایش توان علمی بشر و دستیابی به ابزارهای نوین(علت) = افزایش سریع بهره‌برداری از منابع طبیعی، و تخریب محیط زیست(معلول)

۳. علم زدگی:

پیشرفت‌های گسترده در علم از حدود قرن هجدهم میلادی(علت) = پیدایش این احساس که علم تجربی تنها رمز موفقیت و سعادت ملت‌هاست.(معلول)

*** دور از دسترس دانستن تمدن آرمانی اسلام ناشی از:**

۱. سطحی‌نگری به توانمندی ذاتی انسان، قدرت مردم جامعه و جوانان پاک‌اندیش
۲. عدم آشنایی با آموزه‌های بیدارکنندۀ اسلام

* مسئولیت ما در حوزهٔ علم:

۱. تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری:

پیشرفت علمی(علت) = ۱. پایه‌های استقلال یک ملت را تقویت می‌کند.(معلول)
۲. مانع تسلط بیگانگان می‌شود.(معلول)

۲. حضور مؤثر و فعال در جامعهٔ جهانی:

پیام اسلام، پیامی مطابق با فطرت انسان‌هاست. جذب انسان‌های حقیقت‌طلب و روشن‌ضمیر به قرآن با شنیدن دعوت قرآن به عقلانیت، اندیشه‌ورزی، عدالت، دوری از ستمگری و ستم‌پذیری، عفاف و پاکدامنی، معنویت و تقوا.

۳. ترسیم چهرهٔ عقلانی و منطقی دین اسلام:

دین اسلام یک دین منطقی و استدلالی است و هر آموزه و حکم آن بر اساس حکمت الهی تنظیم شده است. دین اسلام را نمی‌توان با تعصب‌های جاهلانه یا با روش‌های فریبکارانه تبلیغ کرد.

❊تدبر در قرآن:

❊آیهٔ شریفه:« اُدعُ الی سَبِیلِ ربِّکَ بِالحِکمَهِ وَ المَوعِظَهُ الحَسَنَهِ وَ جادِلهُم بِالّتی هِیَ اَحسَنُ »

❊ پیام‌ها:

۱. اشاره به مسئولیت مسلمانان در حوزهٔ علم و (ترسیم چهرهٔ عقلانی و منطقی دین اسلام) دارد.

❊ ۲. اشاره به تاکید بر محتوای عقلانی و خردمندانهٔ دین دارد.

۳. این آیه اشاره به روش‌های تبلیغی که خداوند به پیامبر آموزش می‌دهد، دارد.

۴. میان یک پیام و روش‌های تبلیغ آن باید تناسب منطقی و معقول برقرار باشد.

۵. حق را نمی‌توان با روش‌های نادرست به دیگران رساند.

۶. اولین وظیفهٔ انبیاء دعوت به راه خداست.

*آیهٔ شریفه:

«اُدعُ الی سَبیلِ ربِّکَ بِالحِکمَهِ وَ المَوعِظَهُ الحَسَنَهِ وَ جادِلهُم بِالّتی هِیَ اَحسَنُ »

* پیام‌ها:

۷. روش‌های تبلیغی پیامبر(ص) به ترتیب عبارتند از: الف)- دانش استوار(حکمت)
ب)- اندرز نیکو(الموعظهٔ الحسنهٔ)
ج)- مجادلهٔ نیکوتر(جادلهم بالتی هی احسن)

۸. لازمهٔ به‌کار گیری روش‌های تبلیغی، تقویت عقل و خرد و تأمل خردمندانه در اسلام است.

۹. اشاره به (دستیابی به درجاتی از حکمت) از ثمرات اخلاص دارد.

۱۰. با حدیث پیامبر(ص): (هر کس چهل روز کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، چشمه‌های حکمت و معرفت بر دل و زبانش جاری خواهد شد) ارتباط معنایی دارد.

۱۱. دین اسلام یک دین منطقی و استدلالی است و هر آموزه و حکم آن بر اساس حکمت الهی تنظیم شده است.

۱۲. دین اسلام را نمی‌توان با تعصب‌های جاهلانه یا با روش‌های فریبکارانه تبلیغ کرد.

* آثار مثبت حوزهٔ عدل و قسط در تمدن جدید اروپا:

۱. توجه به قانون:

* فواید آگاهی به قانون و حقوق اسلامی برای تمدن جدید:

۱. آشنایی مردم با حقوق خود در مقابل دولت‌ها و یکدیگر
۲. تدوین قوانین حقوقی
۳. تأسیس سازمان‌های حقوقی
۴. به رسمیت شناختن حقوق مانند: حق کارگر، حق کودک و...

۲. مشارکت مردم در تشکیل حکومت:

حق تعیین سرنوشت و دخالت مردم در امور خود، از صحنه خارج شدن حکومت‌های استبدادی و موروثی حاکم بر کشورهای اروپایی.

❊ آثارمنفی تمدن جدید در حوزهٔ عدل و قسط:

۱. ظهور ظلم فراگیر و پدیدهٔ استعمار:

❊ علل استعمار کشورهای دیگر:

۱. تولید انبوه کالا
۲. نیاز به بازارهای کشورهای دیگر
۳. احتیاج به منابع طبیعی سایر کشورها
۴. روحیهٔ توسعه‌طلبی و فزون‌خواهی حاکمان غربی

❊ نتایج استعمار:

۱. تصرف بسیاری از کشورها بخصوص در آسیا و آفریقا
۲. غارت ذخایر با ارزش و گران‌قیمت آنان مثل: کتاب‌های خطی، جواهرات، منابع طبیعی و معدنی
۳. ایجاد فقر و نیازمندی برای آن کشورها
۴. از بین بردن فرهنگ مستقل ملت‌ها و مسلط ساختن حاکمان وابسته و مزدور خود
۵. درآوردن آن کشورها به‌صورت بازاری برای مصرف کالاهای خود

- سیاه‌ترین دوران زندگی انسان روی کرهٔ زمین = دورهٔ استعمار که دورهٔ غارت علنی ثروت ملت‌ها بود.(تداوم آن تا اواخر قرن بیستم)
- «استعمار نو» : به قدرت رساندن افراد وابسته به خود با استفاده از قدرت نظامی، جاسوسی، تبلیغاتی و فرهنگی و حمایت از آنان به صورت‌های گوناگون.

۲. افزایش فاصله میان انسان‌های فقیر و غنی در جهان:

*علل این افزایش فاصله:
الف)- خریدن منابع طبیعی نقاط مختلف جهان به بهایی اندک توسط صاحبان سرمایه و صنعت.
ب)- تاراج منابع طبیعی با قدرت نظامی
ج)- فروش کالاهای خود به قیمت‌های سنگین به کشورهای استعمار شده

۳. جهان نظامی شده و محصور در تسلیحات

❊ مسئولیت ما در حوزهٔ عدل و قسط:

۱. مبارزه با ستمگران و تقویت فرهنگ جهاد و شهادت و صبر
۲. استحکام بخشیدن به نظام اسلامی

- مهم ترین عوامل استحکام نظام اسلامی:
  ۱. استحکام پایه‌های اقتصادی و تلاش برای کاهش فقر
  ۲. توسعهٔ عدالت در همهٔ ابعاد
  ۳. تقویت اتحاد ملی، انسجام اسلامی و مشارکت عمومی
  ۴. عمل به وظیفهٔ امر به معروف و نهی از منکر

❊ حوزهٔ خانواده:

آسیب‌های تمدن جدید در حوزهٔ خانواده:
۱. فروپاشی نهاد خانواده
۲. بی‌بندوباری جنسی
۳. استفاده ابزاری از زنان

❊ مسئولیت ما در حوزهٔ خانواده: - تلاش در جهت تحکیم بنیان خانواده.

موفق باشید.